

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2005)

3ο Συνέδριο Σύρου στις ΤΠΕ

Απόπειρες για την ένταξη των Τ.Π.Ε. στην Π.Ε.:
Επιμορφωτικές δράσεις στα νησιά των Κυκλάδων

Μαρία Τσαλικίδου , Πέτρος Σπανός

Βιβλιογραφική αναφορά:

Τσαλικίδου Μ., & Σπανός Π. (2024). Απόπειρες για την ένταξη των Τ.Π.Ε. στην Π.Ε.: Επιμορφωτικές δράσεις στα νησιά των Κυκλάδων. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 642-647. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/6370>

ΑΠΟΠΕΙΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε. ΣΤΗΝ Π.Ε.: ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Τσαλικίδου Μαρία

*Προϊσταμένη Τμήματος Επιστημονικής και
Παιδαγωγικής Καθοδήγησης
Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Αιγαίου*

Σπανός Πέτρος

*Σχολικός Σύμβουλος
2^{ης} Εκπαιδευτικής Περιφέρειας
Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Κυκλάδων*

Με την εισήγησή μας αυτή θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε, σε αδρές γραμμές, αφενός πως η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποτελεί σημαντική παράμετρο στην προσπάθεια ένταξης των Τ.Π.Ε. στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και αφετέρου να παρουσιάσουμε τις επιμορφωτικές δράσεις που αναπτύχθηκαν πρωτοβουλιακά σε νησιά των Κυκλάδων ανταποκρινόμενοι σε αιτήματα εκπαιδευτικών στις περιφέρειες ευθύνης μας.

Όλες οι έρευνες που σχετίζονται με την εισαγωγή αλλαγών στην εκπαίδευση, αναδεικνύουν το δάσκαλο ως το σημαντικότερο παράγοντα και διαχειριστή αυτής της αλλαγής και εισαγωγής κάθε καινοτομίας. Οι προσπάθειες που έγιναν στην κατεύθυνση της μεταρρύθμισης τα τελευταία χρόνια στα εκπαιδευτικά συστήματα διαφόρων χωρών, πολλές φορές δεν τελεσφόρησαν, γιατί οι κρατικοί θεσμοί δεν έλαβαν υπόψη τον πρωταγωνιστικό ρόλο του εκπαιδευτικού. Οι ίδιες έρευνες διαπιστώνουν ότι οι δάσκαλοι μπορούν να επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά την εισαγωγή, υλοποίηση και βελτίωση μιας εκπαιδευτικής καινοτομίας. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να πεισθεί ότι η καινοτομία θα ωφελήσει τους μαθητές και το εκπαιδευτικό έργο, διαφορετικά η επιτυχία της είναι αμφίβολη.

Η ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΩΣ ΑΝΑΠΟΣΠΑΣΤΟ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Η επιμόρφωση αποτελεί βασικό αίτημα των σύγχρονων κοινωνιών λόγω των αυξημένων αναγκών προσαρμογής των ανθρώπων στη ραγδαίως μεταβαλλόμενη κοινωνία. Οι εκπαιδευτικοί, για λόγους που απορρέουν από τη φύση του έργου τους και του κοινωνικού τους ρόλου, οφείλουν να είναι διαρκώς ενημερωμένοι στις εξελίξεις της επιστήμης και των ιδεών αλλά κυρίως **ανοιχτοί και ευαίσθητοι στα κοινωνικά δρώμενα**. Οι γρήγορες αλλαγές και εξελίξεις που σημειώνονται στο σχολείο και ο αργός ρυθμός διορισμού των εκπαιδευτικών έχουν αναδείξει την επιμόρφωση σε στρατηγικής σημασίας μηχανισμό για την υποστήριξη των εισαγόμενων εκπαιδευτικών αλλαγών στο σχολείο.

Η επιμόρφωση αποτελεί ή πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο και οργανικό μέρος της επαγγελματικής δραστηριότητας των εκπαιδευτικών και πρέπει να στοχεύει τόσο στην προσωπική τους όσο και στην επαγγελματική τους εξέλιξη και στην επιστημονική υποστήριξη τους, ώστε να είναι σε θέση να κάνουν συνειδητές επιλογές, αφού εξετάσουν τις αφετηρίες, τους σκοπούς και τις επιπτώσεις της εκπαιδευτικής τους πράξης. Για την επίτευξη αυτών των στόχων η επιμόρφωση προϋποθέτει την καθιέρωση ενός πλέγματος ποικίλων δραστηριοτήτων και προγραμμάτων με χαρακτήρα μορφωτικό και επαγγελματικό. Οι δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από ποικιλία περιεχομένου, **πολλαπλότητα** σκοπού και μορφής, **ευελιξία** συντονισμού και δυνατότητα οργάνωσης σε πολλαπλά σχήματα και να έχουν ως στόχο τη βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης των μαθητών.

Απαιτείται να μεταφερθούμε από μια κοινωνία που αποτελείται από «γνώστες» ποσοτήτων μεταβλητών πληροφοριών, σε μια κοινωνία ανθρώπων που μαθαίνουν με ευέλικτο τρόπο και προσαρμοζόμενο εύκολα σε συνεχείς και συχνές μεταβολές (Μαλέτσκος 2002). Επιπλέον η δυνατότητα μεγαλύτερου βαθμού προσωπικών επιλογών και ευελιξίας πρέπει να υπάρχει για να μπορεί να λειτουργήσει μέσα σε ένα πλαίσιο όσο το δυνατόν μεγαλύτερου βαθμού προσωπικών επιλογών. Για την υλοποίηση όλων αυτών των στόχων είναι απαραίτητη και επιβεβλημένη η συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Χρειάζεται δηλαδή μια ειδική κατάρτιση, η οποία δεν μπορεί προφανώς να περιοριστεί στη βασική εκπαίδευση και αποτελεί περιεχόμενο μιας συνεχούς επιμόρφωσης υψηλού επιπέδου. Πράγμα το οποίο είναι ζητούμενο και αναδεικνύεται εμφαντικά στο βαθμό που εξελίσσονται θεσμικές και μη δράσεις και πρωτοβουλίες για την ένταξη των Τ.Π.Ε. στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Τι είδους και με τι περιεχόμενο θα αναπτυχθούν σχετικά επιμορφωτικά προγράμματα και στα πλαίσια ποιού σχολείου;

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η εισαγωγή του υπολογιστή στο σχολείο δεν είναι τεχνικό ζήτημα, όπως είναι η αλλαγή του ηλεκτρονικού εξοπλισμού σε μια επιχείρηση αλλά έχει χαρακτηριστικά μεταρρύθμισης, στη οποία εμπλέκονται πολλοί παράγοντες. Από τους καθοριστικότερους παράγοντες είναι ο εκπαιδευτικός ο οποίος είναι αυτός που θα τον αξιοποιήσει (Ράπτης & Ράπτη, 2001). Οι έρευνες έδειξαν ότι ο τρόπος διδασκαλίας, οι αντιλήψεις και οι ικανότητες του εκπαιδευτικού καθορίζουν την έκταση, αλλά και τη μορφή χρήσης του υπολογιστή μέσα στην τάξη. Το κατά πόσον ο υπολογιστής θα μείνει επιβράβευση των παιδιών ή αποτελεί την αφετηρία για να αναπτύξουν οι μαθητές στρατηγικές αυτόνομης επεξεργασίας ενός θέματος, εξαρτάται και από τον εκπαιδευτικό.

Θεωρούμε ότι μία οποιαδήποτε τεχνολογία έχει μακροπρόθεσμη χρησιμότητα, ιδίως στην εκπαίδευση, όταν έχει αναπτυχθεί για να εξυπηρετεί την κοινωνία, στην οποία εισάγεται. Όταν δηλαδή οι διδάσκοντες έχουν επιμορφωθεί κατάλληλα για να μπορέσουν να την υποστηρίξουν στην τάξη και συγχρόνως σιγά-σιγά να γίνει κτήμα των μαθητών. Συνεπώς ο δάσκαλος θα κληθεί για ακόμα μια φορά να στηρίξει και να υποβοηθήσει την εισαγωγή των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαίδευση, να εφαρμόσει νέα πλέον προγράμματα και να βοηθήσει το μαθητή να προσαρμοστεί στο νέο τρόπο διδασκαλίας. Για την υλοποίηση αυτών των στόχων πρέπει να υπάρξει ένα **περιβάλλον αλληλεπίδρασης** ανάμεσα στη σχολική μονάδα, στους επιμορφωτικούς θεσμούς και την έρευνα. Πρωταρχικός αναδεικνύεται εδώ ο ρόλος του **Σχολικού Συμβούλου**, για τον οποίο θα αναφερθούμε εκτενέστερα παρακάτω.

Οι Τεχνολογίες της Πληροφορικής και της Επικοινωνίας μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να ανανεώσουν τη μέθοδο διδασκαλίας τους και τους τρόπους μάθησης των μαθητών. Οι νέες εκπαιδευτικές διαδικασίες θα δώσουν στον εκπαιδευτικό τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί ένα νέο τρόπο προσέγγισης της διδασκαλίας και θα επιτρέψει στους μαθητές να δουλεύουν πιο ανεξάρτητα. Ο κριτικός ρόλος του δασκάλου θα είναι να καθοδηγεί και να παρακολουθεί τη βελτίωση του κάθε μαθητή. Ακόμα και αν οι υπολογιστές θα μπορέσουν κάποια μέρα να οργανώσουν το ρυθμό της μαθησιακής διαδικασίας, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να βρίσκονται εκεί να παρατηρούν τη διαδικασία και να βοηθούν τους μαθητές. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να βλέπει αν τα προγράμματα είναι κατάλληλα για τις πραγματικές ανάγκες των μαθητών. Υπάρχει ένα πεδίο εδώ για τον εκπαιδευτικό μαζί με το μαθητή να συζητήσουν επιλογές, κριτικά να αποτιμήσουν το περιεχόμενο των πληροφοριών και να συμβουλέψει ο εκπαιδευτικός άμεσα το μαθητή πάνω στην εργασία του (Μαλέτσκος 2002)

Βασικό στοιχείο αυτού του πλαισίου είναι οι στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στις νέες τεχνολογίες, οι οποίοι ως ένα βαθμό επηρεάζονται και από την ανεπαρκή μόρφωση/επιμόρφωσή τους και τη χαμηλή ποιότητα του διαθέσιμου εκπαιδευτικού λογισμικού. Επηρεάζονται όμως, όπως είναι φυσικό, και από ευρύτερους παράγοντες, που διαμορφώνονται στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο και έχουν σχέση με τη συνολική νοοτροπία μιας κοινωνίας, τις αντιλήψεις της, τις πεποιθήσεις της και τα στερεότυπα που γίνονται αποδεκτά σε τοπική ή ευρύτερη κλίμακα. Σε ένα παιδαγωγικό πλαίσιο στο οποίο κυριαρχεί η «μετωπική» δασκαλοκεντρική διδασκαλία, οι εκπαιδευτικοί νιώθουν ασφαλείς, όταν γνωρίζουν επακριβώς τη γνώση που διδάσκουν και δεν «απειλείται» ο κυρίαρχος ρόλος τους στην τάξη. Στο τομέα των νέων τεχνολογιών ενδέχεται ορισμένοι μαθητές να γνωρίζουν περισσότερο σχετικά με τη χρήση τους από τους διδάσκοντες. Η ίδια η χρήση τους στη διδασκαλία, εξάλλου φέρνει συχνά στην επιφάνεια πληροφορίες που εκείνοι δεν γνωρίζουν. Είναι φυσικό, λοιπόν, να ανησυχούν καθώς διαπιστώνουν ότι «αλλάζουν οι όροι του διδακτικού συμβολαίου». (Μειμάρης, 1992)

Όπως διαπιστώνεται από σχετικές έρευνες (Μίκος, 1995), οι Έλληνες εκπαιδευτικοί έχουν θετική στάση στην εισαγωγή των Νέων Τεχνολογιών στη εκπαίδευση και πιστεύουν ότι η επαφή του μαθητή με τις Νέες Τεχνολογίες θα πρέπει να αρχίζει ήδη από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Οι περισσότεροι θεωρούν ότι πρέπει να υπάρχει ξεχωριστό μάθημα για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, ώστε ο ηλεκτρονικός υπολογιστής να χρησιμοποιείται ως βοηθητικό μέσο για αποτελεσματικότερη διδασκαλία. Όταν όμως καλούνται να υλοποιήσουν με τη συμμετοχή τους αυτή τη καινοτομία και να συμβάλλουν έμπρακτα στην υλοποίησή της, παρουσιάζονται κάπως επιφυλακτικοί. Όσοι εκπαιδευτικοί έχουν γνώσεις και εμπειρίες γύρω από τους Η/Υ παρουσιάζουν σημαντικά θετικότερη στάση από τους υπόλοιπους και έχουν λιγότερο άγχος απέναντι στη χρήση τους.

Όπως επισημαίνει ο Μακράκης σε σχετική εισήγηση στο συνέδριο ΠΟΕΔ-ΔΟΕ (Λευκωσία 1994), «οι σχέσεις και η στάση των εκπαιδευτικών επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από ποικίλες φιλοσοφικές και ιδεολογικές απόψεις που ασπάζονται οι εκπαιδευτικοί». Είναι προφανές ότι η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών ως εργαλείων και αντικειμένων γνώσης εντάσσεται από τους εκπαιδευτικούς σε ένα πλαίσιο αξιολόγησης και εφαρμογών, που επηρεάζονται από τις αφηρηματικές παραδοχές της σχετικά με τη φύση και τους σκοπούς της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς συμβάλλουν καθοριστικά στη διαμόρφωση των σχετικών στάσεων.

Η παρουσία ενός υπολογιστή στην τάξη ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν **περισσότερο τη φαντασία τους**, για να βρουν τρόπους για την αποτελεσματικότερη χρήση του. Οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν τον υπολογιστή σαν μηχανήμα-εκπαιδευτή, που επιτρέπει στους μαθητές να το χρησιμοποιούν μόνοι τους, συχνά ως ανταμοιβή για την καλή τους συμπεριφορά ή κάνοντας χρήση εργαλείων λογισμικού, όπως επεξεργαστές κειμένου, για να υποστηρίξουν την υπάρχουσα μέθοδο διδασκαλίας ή επινοούν νέους τρόπους διδασκαλίας και εργασίας, των οποίων η υλοποίηση γίνεται εφικτή ή πιο εύκολη με τη χρήση του υπολογιστή. Η εύκολη πρόσβαση σε πηγές πληροφοριών σημαίνει ότι ο εκπαιδευτικός δεν ελέγχει πλέον και δεν περιορίζει την ποσότητα πληροφοριών με τις οποίες δουλεύει ο μαθητής και οι έρευνες μπορεί να καταλήξουν σε καινούριες κατευθύνσεις. Οι μαθητές ερευνούν ιδέες μόνοι τους, με τους εκπαιδευτικούς έτοιμους να δώσουν νέες πληροφορίες να κάνουν νέες συνδέσεις με προηγούμενα μαθήματα ή να ανακατευθύνουν τη σκέψη όταν η διαδικασία μάθησης έχει φτάσει σε αδιέξοδο. Οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές γίνονται **συνεργάτες στη μάθηση**, χρησιμοποιώντας τον υπολογιστή για να διερευνήσουν νέες περιοχές μαζί.

Η εισαγωγή του υπολογιστή στο σχολείο προάγει μια νέα αντίληψη μάθησης: **ενεργητική, βιωματική, συνεργατική**, ομαδική με τον υπολογιστή ως εργαλείο έκφρασης και διερεύνησης.

Κατ' αντιστοιχία η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών της επικοινωνίας ως εργαλείων για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με βάση το σχολικό χώρο εισάγει υποχρεωτικά την ανάγκη συναδελφικότητας και συνεργασίας, που πρέπει να καλλιεργηθεί στους εκπαιδευτικούς των σχολείων. Η υποστήριξη από τους υπάρχοντες εκπαιδευτικούς θεσμούς, όπως αυτόν του Σχολικού Συμβούλου, είναι αναγκαία προϋπόθεση για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

Όπως υποστηρίζει ο καθηγητής Α. Ράπτης (Ράπτης, 2002), ο υπολογιστής είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί όχι μόνο ως ένα μαζικό εποπτικό μέσο διδασκαλίας και πηγή πληροφόρησης, αλλά και ως δυναμικό εργαλείο γνωστικής ανάπτυξης χάρις στις πολλές και ποικίλες ιδιότητες του, που παρέχουν εξαιρετικές δυνατότητες για τη δημιουργία ενός γόνιμου και προωθημένου μαθησιακού περιβάλλοντος, το οποίο με την κατάλληλη διαμεσολάβηση του δασκάλου ευνοεί τη νοητική λειτουργία και την ανάπτυξη των μαθητών αλλά και των εκπαιδευτικών σε ανώτερα επίπεδα μάθησης και επικοινωνίας καθώς και την εφαρμογή πολλών σύγχρονων παιδαγωγικών αρχών, που δεν ήταν εύκολο να υιοθετηθούν στο περιβάλλον της παραδοσιακής τάξης.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕ ΝΗΣΙΑ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Εδώ και τρία χρόνια η Πληροφορική πάτησε γερά το πόδι της μέσα στα σχολεία. Από το 2002 όλα τα σχολεία της Σύρου και αρκετά σχολεία στην Τήνο τη Μύκονο και την Πάρο, απέκτησαν σύγχρονα εξοπλισμένα Εργαστήρια Η/Υ κυρίως μέσα από το πρόγραμμα “Κοινωνία της Πληροφορίας”.

Παράλληλα, αρκετοί εκπαιδευτικοί, συμμετέχοντας στο πρόγραμμα “Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στην Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στην Εκπαίδευση” (Επίπεδο 1), έχουν αποκτήσει αρκετές γνώσεις της χρήσης των Η/Υ και πολλοί από αυτούς έχουν ήδη επιτύχει στις εξετάσεις Πιστοποίησης σε βασικές αρχές λειτουργίας των Η/Υ. Όμως, οι ανάγκες για επιμόρφωση στη χρήση των υπολογιστών αφενός, αλλά και την παιδαγωγική αξιοποίηση των Η/Υ στο Δημοτικό Σχολείο στις Κυκλάδες είναι ακόμη πολλές και οι Σχολικοί Σύμβουλοι γίνονται αποδέκτες σχετικών αιτημάτων για επιμόρφωση. Αν και η τάση των εκπαιδευτικών είναι να εργάζονται μόνοι τους, εκφράζεται συχνά η ανάγκη για ένα κοινό σύνολο σκοπών.(παρατηρητήριο της Εκπαίδευσης 2001) .Συνεπώς είναι χρήσιμη η ενδυνάμωση της συνεργασίας και της συναδελφικότητας και η δημιουργία δικτύων μεταξύ των εκπαιδευτικών (ορίζοντια επικοινωνία).

Στα πλαίσια των θεσμικών μας αρμοδιοτήτων (Προϊσταμένη του Τμήματος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Π.Ε. Νοτίου Αιγαίου και Σχολικός Σύμβουλος 2^{ης} Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Νομού Κυκλάδων) και ανταποκρινόμενοι στις ανησυχίες και στις επιμορφωτικές ανάγκες και αναζητήσεις των εκπαιδευτικών ορισμένων νησιών της περιοχής ευθύνης μας (Σύρος, Τήνος, Μύκονος, Πάρος) πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω επιμορφωτικές δράσεις:

- Στη Σύρο, “Εισαγωγή στο πρόγραμμα **Microworlds Pro**” έγινε το 2002-2003 σε 20 περίπου εκπαιδευτικούς από τους Ν. Τζιμόπουλο (υπεύθυνο ΠΛΗΝΕΤ Ν. Κυκλάδων) και Π. Προβελέγγιο (υπεύθυνο Τ.Π.Ε. στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση Κυκλάδων).
- Εκτενέστερη εφαρμογή του ίδιου προγράμματος τον επόμενο χρόνο σε 40 εκπαιδευτικούς από τον Ν. Δαπόντε (Εκπαιδευτική Πύλη Νοτίου Αιγαίου /www.epyna.gr).
- Στην Τήνο (Φεβρουάριος 2005), πραγματοποιήθηκαν σεμινάρια σε δυο κύκλους, με θέμα “**χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας**”. Ο πρώτος κύκλος (διάρκειας 6 ωρών) αφορούσε τις **Βασικές χρήσεις Η/Υ** (επεξεργασία κειμένου, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, χρήση διαδικτύου) υλοποιήθηκε σε δυο ομάδες

επιμορφούμενων. Στην πρώτη (αρχάριοι) συμμετείχαν 19 και στη δεύτερη (προχωρημένοι) συμμετείχαν 21. Επιμορφωτές ήταν ο Παναγιώτης Μπουζαλάκος και ο Γιάννης Ζηλιφίδης, εκπαιδευτικοί που υπηρετούσαν σε σχολικές μονάδες της Τήνου. Ο δεύτερος κύκλος (διάρκειας 6 ωρών) αφορούσε την **Παιδαγωγική αξιοποίηση των Η/Υ** και υλοποιήθηκε πάλι σε δυο ομάδες (αρχαρίων με 19 συμμετέχοντες και προχωρημένων με 21 συμμετέχοντες) από τους Νίκο Τζιμόπουλο και Νίκο Δαπόντε. Το πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε στο εργαστήριο Η/Υ του 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου Τήνου.

- Στη **Μύκονο** (Μάρτιος 2005) πραγματοποιήθηκε σεμινάριο 6 ωρών που αφορούσε τις **Βασικές χρήσεις Η/Υ** (επεξεργασία κειμένου, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, χρήση διαδικτύου) με επιμοφώτρια την καθηγήτρια Πληροφορικής του Γυμνασίου Μυκόνου, Ηλιάννα -----.]
- Στην **Πάρο**, πραγματοποιήθηκε ενδοσχολική επιμόρφωση σε όλα τα δημοτικά σχολεία για τους δασκάλους και νηπιαγωγούς Πάρου-Αντιπάρου σε δύο φάσεις (Φεβρουάριος-Απρίλιος 2005)
  - ο **Α' φάση** "*Εκμάθηση στη χρήση των Τ.Π.Ε.*" (επεξεργασία κειμένου, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, χρήση διαδικτύου κλπ)
  - ο **Β' φάση** "*Εκπαιδευτικά λογισμικά και αξιοποίησή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία – εκπαιδευτική Πύλη Νοτίου Αιγαίου*". Η επιμόρφωση σχεδιάστηκε και οργανώθηκε από το Τμήμα Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Π.Ε. Ν. Αιγαίου και πραγματοποιήθηκε στα εργαστήρια Η/Υ των σχολικών μονάδων Πάρου και Αντιπάρου, σε συνεργασία με τον Προϊστάμενο του 6^{ου} Γραφείου Π.Ε. Κυκλάδων, το Σχολικό Σύμβουλο της 1^{ης} Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Κυκλάδων και τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων.

Η διάρκεια πραγματοποίησης της επιμόρφωσης Α' φάσης (αρχαρίων και προχωρημένων) ήταν κατά μέσο όρο 40 ώρες, ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε ομάδας επιμορφούμενων εκπαιδευτικών και τις δυνατότητες των εθελοντών-επιμορφωτών, ενώ της Β' φάσης ήταν 12 ώρες.

Αξίζει να αναφερθεί ότι στην Α' φάση η διδασκαλία έγινε από εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και προσχολικής αγωγής καθώς και εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων ως εξής:

- 1^ο Δημοτικό Σχολείο Παροικίας Πάρου, επιμορφώτρια η Κυριακούλα Τσιγώνια, Διευθύντρια του Σχολείου.
- 2^ο Δημοτικό Σχολείο Παροικίας Πάρου, επιμορφωτής ο Βησσαρίων Παπάς, Διευθυντής του σχολείου.
- Δημοτικό Σχολείο Νάουσας Πάρου, επιμορφώτρια η εκπαιδευτικός Κουτσουνάνου Αικατερίνη.
- Δημοτικό Σχολείο Αρχιλόχου - Μάρπησας Πάρου, επιμορφωτές οι δάσκαλοι Στεφανίδης Χαράλαμπος, Αρβανιτίδης Σάββας και Κύρου Όλγα, νηπιαγωγός.
- Δημοτικό Σχολείο Αγκαιριάς Πάρου, η εκπαιδευτικός αγγλικής γλώσσας Λογγινίδου Μαρία.
- Δημοτικό Σχολείο Αντιπάρου, επιμορφωτής ο Ηλίας Κανετόνης, Διευθυντής του σχολείου.

Στη Β' φάση η επιμόρφωση πραγματοποιήθηκε για 40 εκπαιδευτικούς από τους Νίκο Τζιμόπουλο, υπεύθυνο ΚΕΠΛΗΝΕΤ Ν.Κυκλάδων, Νίκο Δαπόντε υπεύθυνο Εκπαιδευτικής Πύλης Ν Αιγαίου (www.epyna.gr) και Πέτρο Προβελέγγιο, υπεύθυνο Τ.Π.Ε. στη Δ/ση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Κυκλάδων.

Κατά την αξιολόγηση των προγραμμάτων, η οποία πραγματοποιήθηκε με στόχο την αποτίμηση των αποτελεσμάτων των επιμορφωτικών δράσεων, έγινε φανερό ότι η μορφή αυτή της

ενδοσχολικής επιμόρφωσης μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς για την προσωπική τους πρόοδο και ανάπτυξη. Τονίστηκε, όμως, ότι αυτό το είδος επιμόρφωσης στηρίζεται στην καλή διάθεση και προσφορά έργου και χρόνου από εκπαιδευτικούς εθελοντές, ενώ θα έπρεπε να υπάρχει πρόβλεψη εκ μέρους της Πολιτείας για θεσμοθετημένο χρόνο και προβλεπόμενες δαπάνες για την κάλυψη των αναγκών των εκπαιδευτικών για συνεχή και επαναλαμβανόμενη επιμόρφωση, απολύτως αναγκαία με τα σημερινά δεδομένα.

Τέλος, τέθηκε το θέμα της διεύρυνσης των αρμοδιοτήτων των Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, στα πλαίσια ενός αποκεντρωμένου εκπαιδευτικού σχεδιασμού και υλοποίησης προγραμμάτων.

Οι πρωτοβουλιακές αυτές επιμορφωτικές δράσεις, στηρίχθηκαν στις παρακάτω διαπιστώσεις :

- Έχουν περάσει 3 χρόνια από τότε που εγκαταστάθηκαν στο Νομό Κυκλάδων εργαστήρια υπολογιστών σε δημοτικά σχολεία και παραμένουν αναξιοποίητα.
- Οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν, γενικά, την κατάλληλη επιμόρφωση (Β' επίπεδο) για να επιχειρήσουν τη συστηματική χρήση και παιδαγωγική αξιοποίηση των Η/Υ στο σχολείο
- Το τρέχον πρόγραμμα σπουδών προβλέπει τη χρήση υπολογιστών σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα σύμφωνα με τους στόχους των αναλυτικών προγραμμάτων.
- Χρειάζεται προετοιμασία για την απόκτηση της σχετικής τεχνογνωσίας μέχρι να εφαρμοστεί το νέο πρόγραμμα σπουδών και διανεμηθούν τα νέα βιβλία και οι πολυμεσικές εφαρμογές του Π.Ι.

Στις Κυκλάδες, εξαιτίας των πολλαπλών δυσχερειών που προκύπτουν από τον πολυνησιακό τους χαρακτήρα και τη συνακόλουθη δυσκολία στην επικοινωνία, χρειάζονται ενέργειες και συνεχείς προσπάθειες για τον πληροφορικό αλφαριθμητισμό των μαθητών αλλά και των εκπαιδευτικών. Οποιαδήποτε πρωτοβουλία προς την κατεύθυνση αυτή, ακόμη κι αν έχει τους σχετικούς κινδύνους του πρόχειρου σχεδιασμού ή αυτοσχεδιασμού, αξίζει να επιχειρείται.

Για το λόγο αυτό, τα μικρά βήματα που έγιναν με τη μέχρι στιγμής δράση μας, νομίζουμε πως θα πρέπει να συνεχιστούν στο μέλλον στα πλαίσια των δυνατοτήτων και αρμοδιοτήτων μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αθανάσιος Μαλέτσκος (2002), «Οι εκπαιδευτικοί και οι νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας» στο περιοδικό εκπαιδευτική κοινότητα, τεύχος 64 σελ 37-40, Νοέμβριος 2002-Ιανουάριος 2003
2. Ηλιού, Μ. (2000), Η παιδαγωγική σχέση και πράξη από το νηπιαγωγείο ως και το πανεπιστήμιο, στο περιοδικό Σύγχρονη Εκπαίδευση, τ. 114-115, Σεπτ-Δεκ. 2000, σ.σ. 38-40
3. Μακράκης, Β (1994), «Η πρόκληση της πληροφορικής στη Δημοτική Εκπαίδευση: Το πρόβλημα της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών», στο ΠΟΕΔ-ΔΟΕ, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση-Δυναμική πορεία, Λευκωσία
4. Μπίκος, Κ. (1995), Εκπαιδευτικοί και Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές. Στάσεις Ελλήνων εκπαιδευτικών απέναντι στην εισαγωγή ηλεκτρονικών υπολογιστών στη Γενική Εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη
5. Παρατηρητήριο της Εκπαίδευσης (2001), Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών Στο σχολείο με τις Νέες Τεχνολογίες. Αθήνα, Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη
6. Ράπτης, Α & Ράπτη Α. (2001), Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορικής, Αθήνα